

รายการยาที่ห้ามหักแบ่ง บด เคี้ยวหรือทำให้เม็ดยาแตก

เฉพาะรายการยาที่มีในบัญชียาของโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตารางยา ที่ 1 ยาที่สามารถ หัก/ แบ่ง แต่ห้าม **บด เคี้ยว**หรือทำให้เม็ดยาแตก

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	คุณลักษณะของยา	วิธีการแก้ไข/ ทางเลือกอื่น
Diltiazem 120 mg	Cardil CR [®] tablet	Controlled release tab	อาจใช้ Diltiazem 30 mg
Isosorbide mononitrate 60 mg	Imdur [®] tablet	Sustained release tab	Isosorbide dinitrate 10 mg tab หรือ Isosorbide 5- nitrate 20 mg
Itraconazole 100 mg	Itra - 100 [®] capsule	เม็ดยาเล็กๆ (Pellet)บรรจุใน แคปซูล	เทยาใส่ในสายให้อาหาร แล้ว Flush ตามด้วยน้ำ หรือ ผสมในน้ำและต้อง ให้ทันที มิฉะนั้นจะอุดตันสายให้ อาหารได้
Morphine 20 mg	Kapanol [®] capsule	Sustained-release pellet บรรจุใน capsule	เทยาใส่ในสายให้อาหาร แล้ว Flush ตามด้วยน้ำ หรือ ผสมในน้ำและต้อง ให้ทันที มิฉะนั้นจะอุดตันสายให้ อาหารได้
Nifedipine 20 mg	Nelapine 20 mg SR [®]	Sustained-release pellet บรรจุใน capsule	ให้ทันที มิฉะนั้นจะอุดตันสายให้ อาหารได้ (ป้องกันแสง)
Omeprazole 20 mg	Omeprazole GPO [®] capsule	Enteric coated pellet (เม็ดยาเล็กๆ) บรรจุใน แคปซูล	<ul style="list-style-type: none"> กรณีปลายสายอยู่ใน กระเพาะอาหาร ควรผสม แกรนูลกับน้ำผลไม้ซึ่งมี ฤทธิ์เป็นกรด เช่น น้ำส้ม และต้องให้ทันที แล้ว flush ด้วยน้ำผลไม้หลังให้ ยา มิฉะนั้นจะอุดตันสาย ให้อาหารได้ กรณีปลายสายอยู่ในลำไส้ เล็ก ผสมยากับสารละลาย ต่างเช่น NaHCO₃, (กรณีใช้น้ำเสี่ยงต่อการอุดตันสาย อาหาร > น้ำผลไม้)
Sodium valproate 500 mg	Depakine Chrono [®] tablet	slow release scored film coated tab	เลือกใช้ Sodium valproate syr. 200 mg/ ml แทน
Theophylline 200 mg	Nuelin-SR tablet	Sustained-release tab	ใช้ Aminophylline 100 mg
Voglibose 0.2 mg tab	Basen [®] FDT	fast disintegration time	แบ่งครึ่งได้/ ละลายน้ำ

ตารางที่ 2 ยาที่สามารถ เปิดหรือเจาะ Capsule แต่ห้าม **บด เคี้ยว**หรือทำให้เม็ดยาแตก

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	คุณลักษณะของยา
Nifedipine 5 mg	Nelapine [®] 5	Liquid - filled capsule
Testosterone undecanoate	Andriol [®]	
Vitamin E		

ตารางที่ 3 ยาที่สามารถ ละลายน้ำได้ โดยไม่ต้องบดยา

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	คุณลักษณะของยา	วิธีการแก้ไข/ ทางเลือกอื่น
Calcium effervescent tab	CDRFort [®]	effervescent tab (เม็ดฟู)	ละลายในน้ำ 15 ml เขย่าเบาๆ จนยา กระจายตัวดี เทใส่ลงใน NG tube แล้ว flush ตามด้วยน้ำ 30 ml ควรเท ยาใน NG tube ภายใน 15 นาที หลังจากละลายเม็ดยาในน้ำ
Esomeprazole tablet 20	Nexium [®]	mump	
Lansoprazole 30 mg	Prevacid [®] FDT 30	Enteric - coated microgranules	
Mirtazapine 30 mg	Remeron soltab [®]	Oro - dispersible tablet	
Risperidone 2 mg	Risperidal Quicklet [®]	Oro - dispersible tablet	
Voglibose 0.2 mg tab	Basen [®] FDT	fast disintegration time	

ตารางที่ 4 ยาที่ห้ามหักแบ่ง บด เคี้ยวหรือทำให้เม็ดยาแตกโดยเด็ดขาด

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า	คุณลักษณะของยา	วิธีการแก้ไข/ ทางเลือกอื่น
Alfuzosin 10 mg	Xatral XL [®] tablet	Extended release tab.	อาจใช้ Doxazosin หรือ Prazosin แทน
Bupropion 150 mg	Quomem [®] tablet	Sustained release tab.	-
Doxazosin 4 mg	Cardura XL [®] tablet	Modified release tab.	อาจใช้ Alfuzosin หรือ Prazosin แทน
Felodipine 5 mg	Felodipine Stada Retard [®] tablet	Extended release tab.	เลือกใช้อยาชนิดอื่นแทน
Gliclazide 60 mg	Diamicron MR [®] tablet	Modified release tab.	อาจใช้ ยาชนิดอื่นแทน
Indapamide 1.5 mg	Natrilix SR [®] tablet	Sustained release coated tab.	เลือกใช้อยาชนิดอื่นแทน
Isosorbide dinitrate 5 mg tab	Isorem 5 [®] tablet	Sublingual tab	สามารถให้ผู้ป่วยอมใต้ลิ้นได้เลย
Morphine 30 mg	MST CONTINUS [®]	Prolonged release tab	เลือกใช้อยาชนิดอื่นแทน
Phenytoin 100 mg	Dilantin [®]	Extended cap	อาจใช้ Phenytoin 50 mg tab แทน
Piribedil 50 mg	Trivastal Retard 50 [®] tablet*	Sustained release coated tab.	-
Rabeprazole 20 mg	Pariet [®] tablet*	Gastro - resistant tablet	เลือกใช้อยาชนิดอื่นแทน
Tolterodine 2, 4 mg	Detrusitol SR [®] capsule*	Prolonged release cap.	เลือกใช้อยาชนิดอื่นแทน
Trimetazidine 35 mg	Vastarel MR [®] tablet*	Modified release tab.	-
Venlafaxine 75 mg	Efexor XR [®] capsule*	Extended release cap.	-

ตารางที่ 5 ยาที่ควรหลีกเลี่ยงการหักแบ่ง บด เคี้ยว หรือทำให้เม็ดยาแตก

ชื่อสามัญ/ ชื่อการค้า	คุณลักษณะของยา	วิธีการแก้ไข/ ทางเลือกอื่น
Anastrozole 1 mg (Arimedex [®])	Cytotoxic drug	เป็นยาเคมีบำบัด ควรเลี่ยงการสัมผัสยา หากจำเป็นบดหรือหักเม็ดยาควรมีอุปกรณ์ป้องกัน
Bisacodyl 5 mg tab	Enteric - coated tab	อาจใช้ Bisacodyl suppo. แทน หรือถ้าแบ่งหรือบดยาให้ระวังการระคายเคืองกระเพาะอาหาร
Capecitabine 500 mg tab (Xeloda [®])	Cytotoxic drug	เป็นยาเคมีบำบัด ควรเลี่ยงการสัมผัสยา หากจำเป็นบดหรือหักเม็ดยาควรมีอุปกรณ์ป้องกัน
Chlorambucil 2 mg (Leukeran [®])		
Cyclophosphamide 50 mg tab (Endoxan [®])		
Diclofenac 25 mg tab (Diclofenac RX [®])	Film - coated	ถ้าแบ่งหรือบดยาให้ระวังการระคายเคืองกระเพาะอาหาร
Finasteride 5 mg tab (Firide [®])	Film - coated	สตรีมีครรภ์ควรหลีกเลี่ยงการสัมผัสผงยาเม็ด เนื่องจากยาอาจมีผล teratogenicity หากจำเป็นต้องบดหรือหักเม็ดยาควรมีอุปกรณ์ป้องกัน
Hydroxycarbamide 500 mg capsule (Hydroxyurea [®])	Cytotoxic drug	เป็นยาเคมีบำบัด ควรเลี่ยงการสัมผัสยา หากจำเป็นต้องแกะแคปซูลควรมีอุปกรณ์ป้องกัน
Letrozole 2.5 mg tab (Femara [®])	Hormones drug	เป็นยาฮอร์โมน ควรเลี่ยงการสัมผัสยา หากจำเป็นต้องบดหรือหักเม็ดยาควรมีอุปกรณ์ป้องกัน
Melphalan 2 mg (Alkeran [®])	Cytotoxic drug	เป็นยาเคมีบำบัด ควรเลี่ยงการสัมผัสยา หากจำเป็นบดหรือหักเม็ดยาควรมีอุปกรณ์ป้องกัน
Mercaptopurine 50 mg tab		
Methotrexate 2.5 mg tab		
Sodium valproate 200 mg (Depakine ec tab [®])	Enteric - coated	ถ้าแบ่งหรือบดยาให้ระวังการระคายเคืองกระเพาะอาหาร
Sulfasalazine 500 mg	Film - coated	
Tamoxifen 10 mg	Hormones drug	เป็นยาฮอร์โมน ควรเลี่ยงการสัมผัสยา หากจำเป็นต้องบดหรือหักเม็ดยาควรมีอุปกรณ์ป้องกัน

เอกสารอ้างอิง

1. ธิดา นิงสานนท์, ปรีชา มณฑานติกุล, สุวัฒนา จุฬวัฒน์พล, บรรณารักษ์การ. คู่มือการใช้ยาสำหรับบุคลากรสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล (ประเทศไทย); 2549:155 – 167.
2. ธิดา นิงสานนท์, สุวัฒนา จุฬวัฒน์พล, ปรีชา มณฑานติกุล, บรรณารักษ์การ. การบริหารยาเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วย. กรุงเทพมหานคร: สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล (ประเทศไทย); 2552:107 – 136.
3. เอกสารกำกับยา
4. ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารด้านยาและพิษวิทยา โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี. Available at : http://www.med.cmu.ac.th/hospital/nis/km/cops/knowledge/3017non_crushed.pdf. Accessed date : May 22, 2015.
5. งานเภสัชกรรม โรงพยาบาลมหาสารคามศรีธรรมราช. Available at: <http://mnst.go.th/dicpharmacy/INFORMATION/51to56NFeeding/NGfeeding.doc>. Accessed date : May 22, 2015.

